

fagens egne Venner, at paa den Maade er den uløselig. Lige overfor Udlandet er det klart, at den har bragt os i en skjæv Stilling, hvilket jeg nærmere skal komme tilbage til siden.

Alt dette, tror jeg, er utvivlsomt. Vi ere trods store Løfter fra Regjeringspartiets Side om, at de nu skulde bringe os ud af Vanfælighederne, kunne dybere og dybere ind i dem. Vi ere komne længere bort fra Forstaaelsen af Forfatningen end i 1885 og længere fra de Opgavers Løsning, som hver Dag blive mere paatrængende end nogensinde. Vi komme hver Dag længere ind i Uføret, og Veien tilbage bliver hver Dag vanfæligere. Nu kunde man ganske vist sige: Det kommer ikke os ved. Oppositionen er berettiget til at sige: Det er Regjeringen, som har ført os ud i det, vær saa god at føre os videre. Men det vilde efter min Mening være en letsindig Maade at tage Tingene paa. Det vilde være en saadan Mangel paa politisk og patriotisk Alvor, at jeg ikke tror, at Noget her i Salen vil gjøre sig skyldig deri. Det, at alle de Love, Befolkningen sætter Pris paa, blive liggende, at alle de Foranstaltninger, som den frygter, og som ere til Fare og Fortræd for Landet, blive fremmede, at Retsbevidstheden Dag for Dag bliver nedbrudt, det er Noget, som ikke alene et enkelt Parti men hele Landet lider under, og Landet er vort. Den Dag nærmer sig mere og mere, da vi komme til at staa lige over for europæiske Konflikter, og hvis det sker, hvorledes ere vi saa stillede? Jeg vil ikke spørge, hvorledes Regjeringen er stillet. Lad os tænke os en Regjering, som staaer med Muligheden af en Krig for Døren, og med Folket splittet som nu, hvorledes vil da denne Regjering kunne løse, ja, blot tilnærmelsesvis kunne løse sin Opgave, at føre Landet ud af en saadan Konflikt. Jeg tror, at Enhver, der erindrer Maret 1864, vil kunne huske, hvor svækkende og uheldigt det var for Regjeringens Stilling den Gang, at der ikke var fuld Enighed og Samstemning i Befolkningen om den Maade, hvorpaa Krigen og Forsvaret skulde føres, Politiken skulde føres lige over for Tydskland. Det svækkede i allerhøieste Grad Forsvaret og hele Krigenes Førelse. Nu vel, da var Bitterheden ikke nær saa dyb som nu, da var Uenigheden, det, der skilte og delte de to Leire, ikke nær saa stærk, som nu. Vi ere nu komne saa vidt, at der i Befolkningen i Virkeligheden er næsten to fjendtlige Leire, to Leire, der staa imod hinanden, hvoraf den ene betragter den anden som ødelæggende

for Landet; der er ikke Spor af Forstaaelse paa noget Punkt, ikke blot ikke paa det forfatningsmæssige Omraade, men overhovedet ikke paa noget Punkt af Alt, hvad der vedrører Landets Styrelse eller Forvar og da særlig den udenrigske Politikk. Den Regjering, som staaer under saadanne Forhold, vil hvis der udbræder en stor europæisk Krig, staa fuldstændig isoleret uden den Støtte bag ved sig, hvad der er absolut nødvendigt for enhver Regjering og navnlig for den, der skal føre an for et lille Folk; den vil staa ene, forladt, magtesløs og raadvild; og Resultatet kunde blive i høi Grad sorgeligt, ikke blot for Regjeringen — det kunde strengt taget være os ligegyldigt — men for Landet i det Hele. Landet er saa slet forberedt, Tilstanden herhjemme saa farefuld lige over for en eventuel vanfælig europæisk Situation, at jeg ikke begriber, at Folk, der se paa Forholdene virkelig alvorlig og med virkelig alvorlig Interesse for Landet, tør gaa til en saadan Fremtid med den forbausende Lethed og den forbausende — jeg kunde næsten sige Letfærdighed og vil kun undgaa at bruge dette Udtryk, fordi det maaste ikke er parlamentarisk — men altsaa med den Lethed og Freidighed, hvormed Regjeringspartiet styrer ind i en saadan Fremtid for Landet, uden at have sikret sig nogen Støtte. Thi det er langt, langt vigtigere under saadanne Situationer at have et enigt Folk bagved sig, end et Par Forter paa Nordfoden af Rjødshavn, der dog ikke kunne forsvare Noget. Det er denne Betragtning, der leder Oppositionen, at den ikke kan se ligegyldig paa, om Landet her, Befolkningen, vore offentlige Forhold ledes mere og mere ind i en Tilstand, der er skjæbnevangere og ødelæggende for hele Landet, og derfor er det, vi staa ved, hvad vi have tilbudt i Fjor. Ligesom Oppositionen mødte her i Fjor paa Rigsdagen med den bestemte Erklæring, at den vilde saglig Forhandling om Finantsloven og om alle andre Forslag, alle andre Lovgivningsarbejder, saaledes møder Oppositionen i Aar med det samme Tilbud uforandret fra i Fjor. Det er altsaa ikke Forlig, vi tro at kunne opnå; det stræbe vi ikke efter, og det gjøre vi os ingen Illusioner om, men det, vi stræbe efter, er ordnede Tilstande, det er en Tilstand heri Landet, hvor Loven igjen hersker, og Vilkaarligheden hører op, hvor Loven binder Regjeringen lige saa vel, som den binder os andre. Saadan er den nuværende Tilstand ikke; vi leve i en Tilstand, hvor Regjeringen, som man har sagt fra den anden Side, handler med frie Hænder, og hvor hele det offentlige Liv er saa uroligt som vel muligt, det er det, som vi mene, at der er Mulighed